

B.Dolenc: Sveti Janez Henrik Newman - Svetnik, ki nagovarja srca

25. maj: DELO ZA KATOLIŠKO UNIVERZO NA IRSKEM

Ob vsem zapostavljanju, ki so ga doživljali angleški katoličani s strani javnosti v 19. stoletju, so doživeli tudi milostne trenutke. Takšno je bilo tudi slavje ob obnovitvi katoliške hierarhije v deželi, ki jo je kralj Henrik VIII. tristo let pred tem odtrgal od vesoljne Cerkve. Janez Henrik Newman je ob tem dogodku vneseno pridigal, da z novimi škofi v deželo prihaja druga pomlad. Včeraj smo prisluhnili odlomku in ob njem zaslutili, s kakšno pesniško močjo in globino je govoril ta mož. Svojo pridigo je sklenil z besedami: »Svet se stara, Cerkev pa je večno mlada.«

Pretežno katoliška Irska je bila v 19. stoletju sestavni del Združenega kraljestva Velike Britanije in Irske. Leta 1851 je irski nadškof Janeza Henrika Newmana povabil, da postane rektor katoliške univerze v Dublinu. A te univerze še ni bilo. Treba jo je bilo šele ustanoviti in začeti iz nič. Dobil je nalogo, da napravi načrt, pridobi učitelje, sestavi urnike, organizira denarna sredstva in najde primerne prostore. Naloga je bila Newmanu pisana na kožo. Vse od tistih let, ko ga je oče s kočijo prvič odpeljal v slavni Oxford, je bilo iskanje in osvajanje znanje njegova velika ljubezen. Z največjim veseljem je vse svoje znanje o Bogu in človeku posredoval mladim ljudem.

Napravil je načrt za univerzo, ki naj bi se zgledovala po Oxfordu, obenem pa bi bila moderna, odprta za vse vrste znanosti. Prinašala naj bi najboljše iz preteklosti in sedanjosti. Postala naj bi središče učenosti za Irce in Angleže.

Newman, ki je bil že v svojih petdesetih, je moral v naslednjih sedmih letih šestinpetdesetkrat potovati iz Birminghama v Dublin, in to pleti in pozimi, v mirnem in viharnem vremenu. Po dolgem in počez je prepotoval Irsko, se srečaval s škofi in iskal podporo za univerzo. Večina ni bila pripravljena ničesar prispevati, a so prijazno in z občudovanjem sprejeli učenega Angleža. Med temi potovanji se mu je zgodilo marsikaj smešnega. V nekem mestu ga je šofer pomotoma odložil pred hišo protestantskega namesto katoliškega škofa. Dolgo je zvonil, potem pa je od služkinje izvedel, da tam stanuje protestantski škof in da ga ni doma. Še sreča, kajti mož Newmanu ni bil ravno prijateljsko naklonjen.

Univerza v Dublinu se je začela skromno, pod Newmanovim očetovskim vodstvom. Pridobil je profesorje, večinoma neduhovnike, uredil zgradbo, prišli so študenti. V vseh pogledih je poskrbel zanje, ne le za študij, ampak tudi za primerno razvedrilo v obliki ježe in debatnega kluba. Uredil je tudi sobo za biljard.

Irski nadškof je bil presenečen. Po njegovem naj bi bila katoliška univerza kraj resnobe, strogosti, bolj podobna semenišču. Biljarda ni odobral. Nad Newmanom je bil razočaran in ga ni več podpiral.

Zamisel katoliške univerze je bila seveda sijajna. Toda ne le škof je, tudi država je ni podpirala in ni priznavala pridobljenih diplom. Po sedmih letih razočaranj je Newman kot rektor odstopil.

Vse naporno delo za univerzo je rodilo dragocen sad v obliki knjige z naslovom *Zamisel univerze*. V njej opisuje namen in cilj univerze ter pokaže, kako znanosti niso v nasprotju s krščansko vero. Zatrjuje, da mora univerza vključevati tudi teologijo, sicer se ne more imenovati »vseučilišče«. Knjiga je sijajno delo o poslanstvu univerze, o vzgoji in izobrazbi nasploh, ki ohranja trajno vrednost.

Iz Newmanovih duhovnih spisov:

Moj Bog, ko si prišel na zemljo, si pripravil sebi dostojno bivališče v prečistem naročju blažene Device. Bila je milosti polna, nikdar ni grešila in je dan za dnem napredovala v milosti in zasluženju. Tvoji hiši, moj Bog, se spodobi svetost in vendar prihajaš v moje nebogljeno srce!

Kraljica vseh svetnikov - prosi za nas!

Sveti Janez Henrik Newman - prosi za nas!